

A.2 Bylae 2

[Vgl SDR-verslag pt. 2.1.6]

MISDAAD EN GEWELD

Hierdie dokument is 'n verslag wat deur die Algemene Sinode 2007 hanteer is. (Vgl Agenda Algemene Sinode 2005 Deel I A.2.1 bl 100, 104 pt 5.6.3 en Agenda Deel II bl 14; asook Handelingte bl 100 pt 17)

1.1 OPDRAG

1.1.1 Die Moderamen het op 29/30 Januarie 2007 besluit om 'n ad hoc-kommissie aan te wys om 'n studiestuk met die oog op die komende Algemene Sinode voor te berei oor die gereformeerde teologiese beginsels betrokke by protes en verset teen geweld en misdaad, asook ten opsigte van selfbeskerming. Die Noordelike Sinode en die Sinode van Oos-Transvaal, saam met die Teologiese Fakulteit UP, het verantwoordelikheid vir die studiestuk aanvaar.

1.1.2 Die taakgroep, bestaande uit Gerrit Cloete, Fanie Cronje en Petrus Kriel (Noordelike Sinode), Johan Marais en Ettienne de Villiers (Oos-Transvaal) en Conrad Wethmar (UP), se eerste probleem was om die opdrag behoorlik te fokus. Uiteindelik is geoordeel dat die opdrag nie 'n studie na "gereformeerde protes" behels nie. Hierdie term word tradisioneel gebruik waar 'n politieke bestel onmoontlike eise aan sy burgers stel en waar die burgers metodes van verset teen die owerheid moet oorweeg. Die taakgroep het gevolglik op die huidige situasie waar misdaad en geweld kommerwekkende afmetings aanneem, gefokus.

1.1.3 Die vraag by die taakgroep was deurentyd of die Algemene Sinode hom hieroor moes uitspreek. Daarmee was daar volle konsensus: die Algemene Sinode kan nie stilbly nie! Die groep het gevolglik probeer om enkele lyne te trek wat tot sinvolle besluite kan lei.

1.1.4 Die taakgroep sien hierdie verslag en aanbevelings beslis nie as die einde van die gesprek nie. Ten eerste was die beskikbare tyd te min vir uitgebreide navorsing en konsultasie, en tweedens het die groep geoordeel dat die gesprek 'n deurlopende een moet wees. Vanuit die lywige dokumentasie wat reeds deur lede van die groep uitgewerk en deur die groep beoordeel is, is 'n baie beknopte konsentraat gemaak. Die gedagte is dat hierdie verslag as 'n vertrekpunt vir verdere aksies kan dien. 'n Belangrike aanbeveling is dan ook dat die Algemene Sinode 'n meganisme tot verdere gesprek moet skep.

1.2 INLEIDENDE PERSPEKTIEF

Binne die geografiese gebied van die NG Kerk, en by name in die Republiek van Suid-Afrika, neem misdaad en geweld sodanige afmetings aan dat dit die hele samelewingsfunksionering beïnvloed. Beschikbare statistiek toon dat die situasie baie ernstig is, maar statistiek alleen vertel nie die hele verhaal nie. Die samelewing se persepsies en emosies teken die situasie net so helder soos enige statistiek. Van die persepsies wat bestaan is dat misdaad van jaar tot jaar erger word; dat die polisie nie in staat is om die misdaadgolf te keer nie; dat die regte van misdadigers meer tel as die van wetgehoorsames en dat daar geen realistiese politieke wil by die landsleiers is om misdaad en geweld te beperk nie. Hierdie persepsies word dikwels geskep of versterk wanneer mense self slegte ervarings beleef of wanneer die negatiewe ervarings van ander letterlik deur elke tweede nususberig of gesprek oorgedra word. Die gevolg is dikwels dat emosies ontwikkel wat wissel van bekommernis tot vrees tot moedeloosheid tot depressie tot woede. In hierdie situasie kan die kerk en sy lidmate 'n wesenlike bydrae tot perspektief en hoop en positiewe aksies maak.

1.3 DIE SITUASIE

1.3.1 Beschikbare statistiek

1.3.1.1 Die volgende gegewens, hoofsaaklik verskaf deur die Instituut vir Strategiese Studies, gee 'n beeld van die huidige misdaadsituasie in Suid-Afrika:

*1. Die aantal moorde per 100,000 het van 66,9 in 1994/5 tot 39,5 in 2005/06 afgeneem. Die huidige syfer is steeds 20 keer hoer as die van Brittanje en 8 keer hoer as die wereldgemiddelde.

*2. Motorkapings het in 2004/5 met 10.1% afgeneem, maar in die laaste jaar met 2.6% toegeneem. Transitoroofogte het met 74% toegeneem en roof by winkelsentrums met 32 %.

*3. Verkragtingsyfers het sedert 1994 stabiel gebly teen die huidige vlakke. Dit is ongeveer 55,000 vroue per jaar oftewel 150 per dag.

*4. Gewone roof het sedert 1994 met 90% toegeneem selfs al het die voorvalle in die laaste jaar heelwat gedaal.

*5. Roof met verswarende omstandighede het van 1994 tot 2005 met 17 % toegeneem. (SA Crime Quarterly 19 March 2007).

1.3.1.2 In 'n studie oor georganiseerde misdaad op die Kaapse vlakte is bevind dat bendebedrywighede reeds in die vorige politieke bedeling bestaan het. Sedert 1994 het georganiseerde misdaadsindikate egter ontwikkel. Irvin Kinnes beskryf die verandering so: "Street gangs are no longer characterised by youngsters who hang around the streets of local communities to 'defend' the community from rival gangsters. They have developed into organised criminal empires."

1.3.1.3 By die Wereld Ekonomiese Forum in 1997 is Suid-Afrika as 'n land met 'n endemiese en onomkeerbare misdaadprobleem beskryf (Andre Standing: Organised Crime:2006:36), onder meer omdat internasionale misdaadsindikate meer aktief in die land bedrywig is. Kommentators voer veral drie redes vir hierdie internasionale sindikate se belangstelling in Suid-Afrika aan: (1) die gesofistikeerde ekonomie van Suid-Afrika wat met sy banke, kommunikasiestelsels en infrastruktuur alles bied wat die sindikate nodig het om hulle besigheid te bedryf; (2) oper grense met minder kontrole as tevore wat dit makliker maak om oor die grense te beweeg; en (3) polisiering wat om verskeie redes minder effektief geword het.

1.3.2 Invloed op die kerklike gemeenskap

1.3.2.1 Hier word nie gepoog om al die invloede, of hoe die hele samelewing geraak word, te beskryf nie. Slegs enkele sake wat die kerklike bediening of funksionering raak, word genoem.

1.3.2.2 Wanneer na gemeentes gekyk word, moet deeglik kennis geneem word van lidmate se belewenis van misdaad en geweld en hoe dit hulle liggaamlik, geestelik en psigies raak. Navorsing in 'n spesifieke gemeente het reeds in 2005 getoon dat soveel as 67% van lidmate op 'n baie persoonlike vlak deur misdaad en geweld geraak is. Verhale van getraumatiseerde persone is volop in elke gemeente.

1.3.2.3 Die blootstelling aan misdaad en aan die verhale daarvoor het dikwels die gevolg dat vertroue in staatsinstellings kwyn.

1.3.2.4 Die persepsie dat misdaad tog maar algemene praktyk geword het, lei daartoe dat mense wat gewoonlik wetsgehoorsaam is, in die versoeking kom om ook maar wette te oortree.

1.3.2.5 By baie is daar 'n gevoel van magteloosheid en vrees. Dit is veral die moontlikheid om in jou eie huis slagoffer te word wat baie vrees veroorsaak.

1.3.2.6 Kerklike aktiwiteite word beïnvloed, byvoorbeeld: Kerkpersele is minder toeganklik as voorheen. Wagte moet motors tydens eredienste oppas. Besoekwerk word moeiliker weens veiligheidsheininge. Die veiligheid van ampsdraers in die uitvoering van hulle diens kan nie gewaarborg word nie. Bywoning van aandaktiwiteite word geraak. Baie lidmate beleef al meer dat hulle in 'n kokon ingedruk word. Vir ander is die misdaadsituasie weer 'n goeie verskoning om in hulle eie kokon te bly!

1.4 Enkele teologiese oorwegings

Die vraag is nou of daar enige Bybelse perspektiewe is wat in die huidige situasie leiding kan gee. Daar moet veral gevra word watter riglyne bestaan wat die kerk kan help om hoop te bring en 'n verskil te maak.

1.4.1 Die primere perspektief is die belydenis dat hierdie wereld God se wereld is. Al lyk dit asof misdaad en misdadigers onbelemmerd voortgaan, beteken dit nog lank nie dat God bloot 'n passiewe toeskouer is nie.

1.4.2 God se aktiewe betrokkenheid word sigbaar daar waar die gelowiges as sy beelddraers lig vir die wêreld en sout vir die aarde is.

1.4.3 'n Misdaadsituasie maak nie van betrokkenes blote slagoffers nie. Selfs in 'n situasie van trauma moet onthou word dat God steeds in beheer is en dat sy stem gesoek en herken moet word.

1.4.4 Vanuit die Bybelse beginsel van eerbeid vir, en beskerming van lewe, moet elkeen keer dat hulle slagoffers word. Toepaslike beveiliging van jouself (passief deur byvoorbeeld die vermyding van gevaarsituasies en aktief deur selfverdediging) is nie alleen aanvaarbaar nie maar 'n verantwoordelikheid.

1.4.5 Misdaad en geweld is in wese oortreding van God se wet. Wanneer iemand hom aan 'n ander se persoon of besittings vergryp, oortree hy die eise van sowel die Tien Gebooie as Jesus se samevatting van die Wet.

1.4.6 Die misdadiger kan dus veroordeling en straf verwag. Kerklike steun aan 'n sisteem van wetstoepassing vloei voort uit die beskerming van die waardigheid van die lewe. Straf moet egter met die oortreding verband hou en mag nie as 'n aksie van wraak uitgevoer word nie.

1.4.7 Die misdadiger staan egter nie sonder meer buite God se genade nie. Ook 'n misdadiger moet met God se boodskap van versoening en vergifnis gekonfronteer word.

1.4.8 'n Laaste perspektief is dat ons nie die eerste geloofsgemeenskap is wat aan misdaad en geweld blootgestel word nie. Ook die mense wat ons in die Bybel ontmoet was aan geweld en misdaad blootgestel. Trouens, baie van die literatuur wat vandag deel van ons Bybel uitmaak het juis in of na aanleiding van 'n krisis, wat dikwels met geweld gepaard gegaan het, ontstaan. Dieselfde boodskap wat aan hulle leiding en hoop gegee het, geld vandag vir ons.

1.5 Die kerk se bydrae

Teen bogenoemde (kursoriese) agtergrond het die kerk die taak om leiding en hoop te gee. In sy profetiese stem moet die kerk veral die volgende laat hoor:

1.5.1 Misdad en geweld moet nie in isolasie gesien word nie. In wese is dit 'n oortreding van God se wet wat soos enige wetteloosheid betreur en bestry moet word.

1.5.2 Persepsies van magteloosheid, woede en wraak moet erken en begryp, maar doelbewus omgekeer word. In die omkeringsproses is 'n besef van afhanklikheid van God se genade en sy deurlopende en finale oordeel oor die sonde belangrik.

1.5.3 Die openbare mening mag nie die bepalende faktor in die kerk se besinning wees nie. Die kerk moet steeds besef dat hy God se gemeenskap is wat vanuit God se Woord en Gees leef en deur Hom gebruik word om 'n verskil in die wereld te maak.

1.5.4 Wanneer die kerk uitsprake oor misdad en geweld maak, moet hy hom nie bloot deur persepsies laat lei nie. Betroubare inligting en goeie navorsing is nodig om 'n verantwoordbare ontleding te kan maak van die omvang, oorsake en effek van misdad en geweld. Hieraan sal die kerk nog baie aandag moet gee.

1.5.5 Wanneer die kerk spesifieke oorsake van geweld identifiseer (byvoorbeeld armoede, 'n gees van materialisme of 'n algemene gebrek aan dissipline) moet hy aktief met alle betrokke partye saamwerk om 'n gesonder samelewing te bou.

1.5.6 Die kerk moet sy lidmate inspireer om waarlik sout van die aarde en lig vir die wereld te wees. Teenoor 'n wereld met baie wetteloosheid moet die kerk se lidmate as bakens van liefde en integriteit uitstaan.

1.5.7 Die kerk en sy lidmate mag nie die verantwoordelikheid om misdad te bestry aan ander instansies, byvoorbeeld die staat, probeer oordra nie. Die kerk moet in sy boodskap en in die optrede van sy lidmate 'n samelewing help skep waarin hoe morele waardes die norm word.

1.5.8 Die kerk moet die slagoffers van misdad en trauma pastoral ondersteun. Ondersteuning deur die ampte en deur lidmate onderling, asook die vorming van ondersteuningsgroepe behoort 'n algemene praktyk in die kerk te wees.

1.5.9 Die kerk moet ook die verantwoordelikheid vir gemeenskapsbeveiliging bevorder deur lidmate aan te moedig om na mekaar om te sien. Betrokkenheid by gemeenskapstrukture kan onder meer hiertoe bydra.

1.5.10 Die kerk moet ook die moeilike omstandighede van wetstoepassers raaksien. Ondersteuning deur byvoorbeeld gebede en ondersteuningsgesprekke kan lede van die polisie, korrektiewe dienste en selfs private sekuriteitondernemings help om perspektief te behou en trauma te verwerk.

1.5.11 Die kerk mag ook nooit die misdadigers se nood vergeet nie. Misdadigers en hulle naasbestandes moet ook as slagoffers gesien word wat 'n behoefte aan God se genade het.

1.6 Besluite: Geweld en misdad

1.6.1 Die Algemene Sinode

1.6.1.1 is saam met die res van die gemeenskap intens bekommerd oor die hoe vlakke van misdad wat tans in Suid-Afrika voorkom en die geweld wat daarmee gepaard gaan;

1.6.1.2 spreek sy diepe meeleving uit met die slagoffers van geweld;

1.6.1.3 verbind hom daartoe om alles in sy vermoë te doen om by te dra tot genesing van die samelewing.

1.6.2 Die Algemene Sinode

1.6.2.1 erken dat insidente van misdad baie emosies by lidmate, en veral by slagoffers van misdad ontlok wat dit moeilik kan maak om gebalanseerde perspektief te behou, maar versoek hulle nietemin om in elke situasie steeds verantwoordelik op te tree;

1.6.2.2 pleit by lidmate om as resultaat van hulle Christelike dankbaarheidslewe tot in die kleinste aan die Here se wil en wet getrou te bly;

1.6.2.3 herinner lidmate daaraan dat niemand 'n vinger na ander kan wys as sy/haar persoonlike integriteit en optrede nie onbesproke is nie;

1.6.2.4 pleit by lidmate om moeite te doen om aan gesonde huweliks-, gesins- en ander samelewingsverhoudings te bou;

1.6.2.5 pleit by lidmate om na mekaar se welstand om te sien, onder meer deur by gemeenskapsinisiatiewe betrokke te raak.

1.6.3 Die Algemene Sinode

1.6.3.1 bely dat dit binne die Here se wil is dat die wereld deur middel van die wette en regerings geregeer moet word sodat die losbandigheid van die mense in bedwang gehou kan word en alles onder die mense ordelik kan verloop en dat Hy vir die doel aan die owerheid die swaard in die hand gegee het om die kwaaddoeners te straf en die deugsames te beskerm;

1.6.3.2 pleit gevolglik by die regering om die land en sy mense in hierdie opsig nie in die steek te laat nie;

1.6.3.3 verseker die regering van sy samewerking, binne sy vermoë, by enige aksie wat tot genesing van die land kan lei.

1.6.4 Die Algemene Sinode

1.6.4.1 besluit om hierdie verslag as vertrekpunt vir verdere navorsing en besinning oor die onderwerp van misdad en geweld te gebruik;

1.6.4.2 gee opdrag aan die Moderamen om 'n taakgroep vir die doel aan te wys wat aan die Moderamen rapporteer. Die taakgroep moet in noue oorleg met sinodes werk.

1.6.4.3 Die taakgroep moet ter wille van die effektiewe uitvoering van sy opdrag ook die samewerking van relevante instansies in die gemeenskap soek.

